

نگاه هفته

حضور ۱۵ کشور در نشست دوحه

تهدید نفتی ایران توسط عربستان

سعیده شفیعی
پژوهشگر اقتصادی

● از ابتدای سال جاری شمسی، قیمت نفت با نوسانات اندکی نسبت به پایان سال گذشته مواجهه بوده است. در برخی روزها خوش‌بینی‌ها درباره توافقی احتمالی تولیدکنندگان برای کاهش عرضه و گزارش‌هایی درباره کاهش تولید آمریکا، قیمت سه شاخص اصلی نفت را افزایش داد؛ اما این افزایش با انتشار اخبار ذخیره‌سازی‌های بالای آمریکا از بین رفت و قیمت‌ها با کاهش مواجه شد. به نظر می‌رسد تصمیم‌گیری درخصوص ثبات بازار را باید تا زمان برگزاری نشست بین تولیدکنندگان اویکی و غیراویکی (هفدهم آوریل) به تعویق انداخت.

۳ شاخص اصلی قیمت‌های نفت

قیمت نفت «برنت دریای شمال» (Brent) در ساعات آغازین روز جمعه اول آوریل به ۳۹ دلارو ۶۰ سنت رسید و «نفت وست تگزاس اینترمدیت» (WTI) در همین روز ۳۸ دلارو ۳۴ سنت معامله شد. همچنین بنا بر گزارش دبیرخانه اوپک، قیمت سبید نفتی این سازمان (OPEC Reference Basket Price) - که متشکل از میانگین قیمت نفت ۱۲ کشور عضو این سازمان است- در پایان روز پنجشنبه ۳۱ مارس در سطح ۳۴ دلارو ۳۳ سنت تثبیت شد.

پیش‌بینی‌هایی درباره آینده قیمت نفت

در دو هفته گذشته پیش‌بینی‌های مختلفی درباره آینده قیمت نفت از سوی افراد و مراجع مختلف عنوان شده است. رئیس فدرال رزرو (بانک مرکزی آمریکا) در نشست خبری خود اعلام کرد براساس پیش‌بینی ما قیمت نفت به ۵۰ دلار در پایان سال جاری میلادی افزایش خواهد یافت. همچنین مدیرکل شرکت سایپج عربستان که بزرگ‌ترین شرکت پتروشیمی در این کشور است، احتمال داد قیمت نفت در سال ۲۰۱۶ در سطح ۶۰ دلار تثبیت شود. این در حالی است که دبیرخانه اوپک در آخرین گزارش خود از تحولات بازار نفت، تقاضا در سال جاری میلادی را کمتر از میزان مورد انتظار برآورد کرد که این مسئله بر مزاد عرضه بیشتر خواهد افزود و به‌تبع آن قیمت‌ها نیز کاهش خواهند یافت.

نشستی برای ثبات بازار

قرار است کشورهای تولیدکننده نفت، روز یکشنبه هفدهم آوریل در نشستی برای توافق بر سر کاهش تولید و صادرات در دوحه گردهم آیند. وزارت انرژی قطر اعلام کرده در راستای بازگرداندن تعادل به بازار نفت به تمام کشورهای عضو اوپک و کشورهای عمده تولیدکننده نفت غبرایوپک برای شرکت در این نشست دعوت‌نامه ارسال کرده است. بنا بر گزارش وزیر انرژی قطر، تاکنون ۱۵ کشور برای حضور در نشست دوحه اعلام آمادگی کرده‌اند و تلاش خواهد شد در پایان نشست توافق‌نامه‌ای برای کاهش مزاد عرضه کنونی بازار نفت تنظیم شود.

مخالفت ایران، موافقت عربستان

به نظر می‌رسد ایران به دلیل به دست آوردن سهم بازاری خود در شرایط پسابرجام تمایل چندانی به امضای این توافق‌نامه ندارد. بنا بر گفته یکی از مقامات ارشد اوپک، ایران پیش‌شرط‌هایی را -برای امضای توافق‌نامه مطرح کرده است، اما مقامات عربستانی اعلام کرده‌اند این توافق بر سر عدم افزایش تولید نفت را بدون حضور ایران نیز امضا خواهند کرد. به نظر می‌رسد موافقت عربستان به‌عنوان بزرگ‌ترین کشور تولیدکننده نفت جهان، سایر کشورها را نیز برای امضای توافق‌نامه قانع خواهد کرد.

قیمت گاز طبیعی

به گزارش اداره اطلاعات انرژی دولت آمریکا (EIA)، قیمت اسپات هنری‌هاب (Henry Hub) به‌عنوان شاخصی برای قیمت فروش لحظه‌ای گاز طبیعی در آمریکا در هفته منتهی به اول آوریل، بدون تغییر نسبت به هفته‌های قبل در سطح یک دلار و ۷۸ سنت به ازای هر میلیون بی‌تی‌وی یا واحد گرمایی انگلیسی (MMBtu) ثابت باقی ماند.

مذاکرات بر سر خط لوله صلح

سفر رئیس‌جمهور ایران به پاکستان مسیره را برای مذاکرات بر سر ادامه خط لوله صلح گشوده است. به گزارش خبرگزاری بلومبرگ، محور گفت‌وگوهای این سفر - که نخستین سفر رئیس دولت ایران پس از ۱۴ سال است- خط لوله انتقال گاز ایران- پاکستان- هند بوده که به «خط لوله صلح» معروف شده است. نیاز پاکستان به انرژی به شدت رو به افزایش است، اما دولت این کشور نداشتن منابع مالی برای ساخت خط لوله را دلیل کندی و تاخیر در اجرای این پروژه عنوان می‌کند. طول این خط لوله دوهزارو ۷۰۰ کیلومتر است و قرار است گاز صادراتی ایران را از مسیر پاکستان به هند منتقل کند. پیش‌بینی می‌شود که در صورت توافق نهایی، هزارو صد کیلومتر از این خط لوله در ایران، ۷۸۰ کیلومتر در پاکستان و ۶۰۰ کیلومتر در هند احداث شود.

نیاز عراق به گاز وارداتی ایران

با آغاز فصل گرما و افزایش تقاضای برق، عراق در تلاش است برای سوخت نیروگاه‌های گازی خود میزان گاز وارداتی از ایران را در چند ماه آینده افزایش دهد. این کشور به تازگی با احداث نیروگاهی در منطقه منصوریه، سعی در افزایش برق تولیدی خود دارد اما برای تأمین سوخت این نیروگاه به گاز وارداتی از ایران نیاز دارد. خط لوله انتقال گاز ایران به عراق که سال‌ها به دلایل امنیتی به تعویق افتاده بود، مراحل پایانی خود را طی می‌کند و انتظار می‌رود در هفته‌های آینده تکمیل شود.

اقتصاد

کمال اطهاری در گفت‌وگو با «شرق» نسبت به تلاش بورژوازی مستغلات هشدار داد

تحركات تازه رانت جویان برای حبابی کردن قیمت مسکن

شهر ورشکسته تهران، رانت مسکن را مدام باز تولید می‌کند

عکس: زیوفه رستمی، شرق

قفل‌شدگی با ضرب از دیاد سقف وام مسکن هم برطرف نخواهد شد و حتی ممکن است ازدیاد سقف وام اثر قفل‌شدگی را تشدید کند. این یک نوع ساده‌انگاری است که در میان برخی اقتصاددانان که در چارچوب دولت یا شهرداری کار کرده‌اند، به‌صورت آگاهانه یا غیرآگاهانه وجود دارد. در واقع این اقتصاددانان مثل شترمرغ سر خود را در شن فرو کرده‌اند. این موضوع را نمی‌خواهند ببینند که اقتصاد بسیار پیچیده‌تر از به بازار سپاری دیدگاهی است که بر دولت هم حاکم است. در واقع اقتصاد با دو نوع عقلانیت اداره می‌شود و رشد پایدار دارد؛ عقلانیت بازار و عقلانیت برنامه. در ایران این دو نوع عقلانیت وجود ندارد. در مقابل این دو واژه، بازار ایدئولوژیک و برنامه ایدئولوژیک است که هر دو بر اقتصاد ایران حاکم است. برنامه ایدئولوژیک برنامه آمرانه‌ای است که قواعد اقتصادی را در تخصیص منابع رعایت نمی‌کند، بازار ایدئولوژیک نیز در دوران ریگان و بوش حاکم بود که به بحران جهانی اقتصاد منتهی شد که هنوز نیز از آن خارج نشده‌ایم. در ایران ملغمه‌ای از این دو بر اقتصاد حاکم است. بازار ایدئولوژیک در ایران به این شکل است که دولت دست خود را از همه چیز در اقتصاد می‌شویود و با ساده‌انگاری تصور می‌کند به بازارسپاری زمین، انسان و... هم مجاز است. برنامه ایدئولوژیک نیز در ایران خود را در قالب طرح‌هایی مانند مسکن مهر نشان می‌دهد که در خدمت پوپولیسم بود و آثار نامطلوبی بر اقتصاد ایران بر جای گذاشت. چنین ملغمه بنیان‌کنی، طبیعت را هم نابود می‌کند. سدسازی‌های غیرعقلانی و... نیز از زمره برنامه‌های ایدئولوژیک در خدمت منافع عده‌ای خاص بود. این ملغمه در اقتصاد ایران بیشترین تأثیر را در قفل‌شدگی بخش مسکن داشت.

❧ **این قفل‌شدگی در بخش مسکن به چه معناست؟**

به این معنا که هیچ خانواری از جایی که هست نمی‌تواند تغییر مکان به صورت مطلوب خود داشته باشد و هیچ خانوار جدید هم نمی‌تواند وارد بازار مسکن شود. در ایران این قفل‌شدگی چند وجه دارد. معمولاً قفل‌شدگی در کشورهایی که این واژگان از آنجا آمده است، ناهمخوانی

نرخ بهره بانکی و وام‌های رهنی با نوسان قیمت است که موجب این پدیده شده، اما در ایران چندین عامل با یکدیگر موجب پدیده قفل‌شدگی شده‌اند و باید آنها را با یکدیگر بررسی کرد. اکنون که تحریم‌ها برداشته شده و اهرمی برای تحرک اقتصاد به وجود آمده است باید سیاست جامعی برای کل اقتصاد و به‌ویژه بخش مسکن در نظر بگیریم. در بخش مسکن نیز باید سیاستی را که بتواند از لحاظ یارانه‌ای با اقتصاد کلان هم‌افزا باشد در چارچوب یک سیاست اجتماعی منسجم در نظر داشت. اما درحال‌حاضر سیاست اجتماعی به‌صورت بارانه که هم‌افزا با اقتصاد کلان باشد در کشور وجود ندارد. چنین سیاستی حتی در دستور کار وزارتخانه‌هایی مانند تعاون، کار و امور اجتماعی نیز قرار ندارد.

❧ **یعنی عملکرد این بخش‌ها در سیاست‌های یارانه‌ای ناهمخوان با اقتصاد کلان است؟**

اغلب هم در درون و هم در برون، این سیاست‌ها با یکدیگر ناهمخوان هستند. مجموعه و اراده‌ای برای همخوانی سیاست‌های اجتماعی یارانه‌ای با سیاست‌های اقتصاد کلان هم در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت تعاون، کار و امور اجتماعی و هم در وزارتخانه‌های دیگری که موضوعاتی از جمله آموزش، بهداشت و مسکن را در دستور کار دارند، موردنیاز است؛ این اراده متأسفانه دیده نمی‌شود. بعد از یکی، دو سیمناری که در زمینه سیاست اجتماعی برگزار شد طبق معمول تپی که پدید آمده بود به لرز تبدیل شد و جلوه‌ای از آن بیرون نیامد. بخشی از این ناهمخوانی از ناحیه افرادی درون دولت است که دچار بازار ایدئولوژیک و گاه‌ا برنامه ایدئولوژیک است؛ بخشی از دولت که می‌خواهد سازمان برنامه را هر اندازه کوچک‌تر کند و آمایش سرزمین را کنار بگذارد. نمونه‌ای از این نگاه را می‌توان در نسخه اول برنامه ششم مشاهده کرد. آنجا که باز هم کارگران قربانی سرمایه‌دارانی شدند که تاکنون از آنها معجزه‌های دیده نشده است. این اتفاق دست‌شستن پیلات‌وار از اقتصاد و نوعی تقلیل اقتصاد به یک ایدئولوژی است. بارها گفته‌ام اگر این به بازارسپاری جواب می‌داد، هر سال نوبل اقتصاد را به فردی که می‌تواند بازار را بهتر سامان دهد نمی‌دادند. ساماندهی بازار و انطباق آن با سیاست‌گذاری‌ها جزء وظایف همه دولت‌هاست. در ادبیات موجود کشورهای توسعه‌یافته، به چنین دولتی، رقابتی یا دولت کارساز یا همان دولت آنتروپورنر گفته می‌شود. اما در ایران به دولت مانند یک زانده نگریسته می‌شود. این واژگان از ادبیات دولتمردان ما حذف شده و اگر کسی این واژگان را به کار گیرد، متهم به سوسیالیست بودن می‌شود. گویی سوسیالیست‌بودن مشکل دارد. درحالی‌که احزاب سوسیالیستی پرشماری در اروپا و آمریکای جنوبی وجود دارد، اما در ایران مثل تهمت به کار گرفته می‌شود. قبلاً می‌گفتند اشتراکی و اکنون واژه سوسیالیست را به کار می‌گیرند. اما در نهایت می‌خواهم بگویم نگاه ایدئولوژیک در این دولت هم آشکار است. باید با این نگاه مقابله کرد تا عقلانیت بازار و برنامه به دولت بازگردد. چون بدون ترکیب این دو، رشد پایدار اقتصادی و رونق در بازار مسکن رخ نخواهد داد.

ادامه در صفحه ۱۵

دسینی

فروش ویژه فقط در
فروشگاه اینترنتی بامیلو

amilo

Silvana

28 PCS

Porcelain dinner set

28 PCS

Silvana

9 PCS

با خرید سرویس ۹ پارچه سیلوانا سرویس ۲۸ پارچه چینی پورسلاین هدیه بگیرید

۲۸۵,۰۰۰ تومان

۹ PCS

تولید شرکت کاندپد- ایران

amilo
www.bamilo.com

Dessini®
Enchanting Modern Life

فقط با ضمانت نامه
پرتاب افزار پویا ارون

اقتصاد سبز

توجه به کشاورزان خرده‌با
گامی در جهت اقتصاد سبز

فاطمه یاسیان
کارشناس کشاورزی

● یکی از اهداف اقتصاد سبز، ضمن پایداری و حفاظت از محیط‌زیست و منابع، تأمین غذای مردم است. در گزارش سازمان ملل متحد با عنوان «آب، کشاورزی و اقتصاد سبز» سال ۲۰۱۱ آمده یک‌ششم جمعیت جهان گرسنه هستند. حدود ۹۲۵ میلیون نفر در جهان به دلیل عدم توانایی خرید موادغذایی با گرسنگی دست و پنجه نرم می‌کنند. افزایش قیمت موادغذایی در کشورهای درحال‌توسعه یک تهدید بزرگ برای امنیت غذایی آنهاست. از سال ۲۰۰۷ قیمت موادغذایی در بازارهای جهانی به طور چشمگیری در نوسان بوده و تاکنون نیز ادامه داشته است. نوسان در قیمت موادغذایی و کالاهای باعث بی‌ثباتی اقتصادی و سیاسی شده و در چندین کشور منجر به شورش‌های غذایی شده است. در کشورهای درحال‌توسعه، مردم حدود ۵۰ تا ۸۰ درصد از درآمد خود را به خرید موادغذایی خام مانند آرد و حبوب اختصاص می‌دهند. از این رو هرگونه افزایش در قیمت موادغذایی باعث کاهش اقلام اقتصادی و سیاسی شده و در چندین کشور منجر دیگر تقریباً یک‌سوم از موادغذایی تولیدشده برای استفاده انسان به ضایعات تبدیل شده که بالغ بر ۱۰۳ میلیارد تن در سال است. این در حالی است که هدررفت سرانه غذای مصرف‌کنندگان در اروپا و شمال آمریکا بسیار بالاتر (۹۵-۱۱۵ کیلوگرم در سال) از کشورهای جنوب صحرای آفریقا و جنوب شرقی آسیا (۶-۱۱ کیلوگرم در سال) است. به عبارتی هم افزایش قیمت و هم ضایعات موادغذایی دو معضل اساسی برای امنیت غذایی مردم جهان محسوب می‌شود. از طرف دیگر در جهان بر عهده دارند. به عبارتی دیگر مزارع کوچک نقش اساسی در تولید موادغذایی جهان داشته و در حدود ۷۰ درصد موادغذایی جهان را کشت می‌کنند. در گزارش «چه کسی به ما غذا خواهد داد؟»...

ادامه در صفحه ۱۵